

KOINONIA

Aquests dies de confinament hem estat tancats a casa pràcticament les 24 hores del dia. Aquest fet d'estar les 24 hores ens ha donat a conèixer un fenomen que havia quedat submergit pel dia a dia de la vida, per la rapidesa del món i la quotidianitat tan efímera que vivim en aquesta societat nostra, la occidental. Concretament em refereixo a un afer que ens ha unit a tots, i encara ens està unint, com el dels aplaudiments diaris de les 8 del vespre.

Buscant per les xarxes socials i per les notícies que ens arriben, sabem que és un fet que no és només d'una zona concreta del mapa o d'una cultura, sinó que els aplaudiments han donat la volta al món des de Barcelona, fins a Londres, París, Buenos Aires o inclús Bombai: sembla ser que es un afer que només es pot dur a terme dins de la condició humana. I d'aquesta condició es precisament de la que vull parlar.

Els aplaudiments quan van començar eren, i en gran part segur que encara ho són, dirigits al personal sanitari que treballava sense parar degut al col·lapse que ha comportat la situació de la pandèmia. Fins aquí bé. Al passar els dies, als aplaudiments es van anar afegint minicadenes amb música, xiulets i inclús salutacions, sabies que a les 20h quan sorties al balcó trobaries a la veïna del costat, el veí de sota i en general una munió de persones fent el mateix en el mateix moment. Sorties al balcó i notaves una activitat recíproca: donaves i rebies al mateix temps. Aquesta activitat és la que ens feia i fa sentir que pertanyem a un grup que va mes enllà de la unitat familiar, del barri i d'inclús la nació (la que sigui), és a dir, ens fem conscients de la pertinença a una comunitat de manera cofraternal, a la *koinonia* que es diu en l'àmbit cristià, amb la forta emotivitat que això comporta. Així doncs, tot semblava indicar que els demés, igual que tu, quan sortíeu al balcó se us passava pel cap qualsevol cosa excepte el personal sanitari (pocavergonyes!). Inclús quan algun veí no hi era també ja començaves a pensar què estaria fent! Però això es un altre tema que en parlarem més endavant.

Dins d'aquest marc, t'adonaves que la vida "de veritat" començava a les 20h i acabava a les 20:10h. I com la vida que nosaltres vivíem estava formada a través d'una suma ponderada de coses que des de casa no es podien fer: quedar amb algú per prendre un refresc o una cervesa, anar al cinema, al teatre, creuar-te amb gent i les seves mirades... i de tot treure'n un judici. Sembla que la vida està formada per coses molt senzilles no? Aquesta pregunta sembla clau per deixar al descobert que si la vida està modelada a partir d'accions tan simples: per què es troben tan a faltar? Potser podríem arribar a definir que és la vida per als humans... i aquesta és la condició humana de la que parlarem,

la que ens fa preguntar-nos o ens obliga a sentir-nos que pertanyem a una comunitat que està per sobre de l'individu i a definir que és la vida: la condició espiritual.

Mes d'un es preguntarà per què la condició espiritual, però fixem-nos en una cosa: les preguntes i els raonaments que ens hem estat fent tots plegats són les mateixes preguntes que intenten respondre la majoria de les religions del món. I ja no només em refereixo a voler saber què es la vida i la necessitat de pertànyer a una comunitat, sinó que al mateix temps també ens plantejem quin és el nostre paper com a humanitat en aquest món on vivim. Ens hem adonat que potser aquesta terra que trepitgem no és tan de la nostra propietat com creïem. Hem vist animals que tornaven a guanyar-nos terreny i que baixava la contaminació com feia dècades que no succeïa: la natura seguia el seu camí de nou sense nosaltres.

La humanitat és el virus! -deien. Què som? -volen dir en el fons. Quin sentit té la humanitat? -ens tornem a preguntar. Si us plau que algú ajudi a la humanitat davant la fredor d'aquesta terra que segueix sense nosaltres! -lamenten alguns. Ho veieu? Quan temps feia que aquest tipus de preguntes no estaven a l'agenda de la societat? Unes preguntes segurament més necessàries del que creiem i que molts experts que parlaven del nostre futur reclamaven la seva atenció i resposta.

Però per reclamar aquest tipus de respostes potser el que es necessitava era que el món s'aturés. Que una persona s'allunyi i aturi el món per només ella, era i és relativament fàcil, però que tothom aturi el seu món alhora això només ho podia provocar una hecatombe de gran magnitud com per exemple una guerra o una pandèmia mundial.

Moltes cultures i religions asiàtiques (m'hi ha fet pensar uns vídeos de la Casa Àsia) propugnen la meditació com a forma d'arribar a un mateix, a la pau interior, a una pau que permeti està bé amb un mateix i reflexionar sobre els nostres propis problemes i amb els del nostre entorn; què ens importa de veritat i què no, ja sigui a gran o petita escala, etc. etc. Una mica com la recerca de la felicitat que en diem aquí, tot i que sembla que no tenim un mètode clar. Per poder practicar la meditació, es necessita la soledat, s'ha de buscar un lloc on hi hagi solitud amb el més silenci possible, resumint: t'has d'aïllar. Probablement doncs, ens hem trobat tots nosaltres com a ciutadans, i ara parlo sobretot dels occidentals, aïllats inesperadament i amb suficient temps com perquè la teva ment obligatòriament, a causa de no poder tenir distraccions exteriors, s'evoqui a meditar sobre un mateix i de la vida que ha portat fins al moment. Podríem dir que el confinament ens ha apropat a la cultura asiàtica? Que, si més no, ha portat l'espiritualitat al terreny social? De que ens ha fet reflexionar sobre la vida d'una manera més holística que no pas com l'hem portat

fins ara els occidentals, d'una manera molt més pragmàtica? Pot ser. Si més no, ens ha aportat un fil de lucidesa en aquest aspecte, que ens ha endinsat en nosaltres mateixos molt més del que el nostre dia a dia ens havia permès.

La nova manera de viure també ha portat cua: com ho fem? Hem d'estar quietes o fer coses? Els psicòlegs sembla que també han tingut feina a youtube penjant nous vídeos de com hem d'afrontar aquesta situació, de com hem de deixar de donar importància a segons quines coses, que moltes coses son relatives... no us sona també a cultura asiàtica, a meditació, la relativitat de les coses, a filosofia?

Quan feia que no ens fèiem aquest tipus de preguntes a nivell general? Segurament des de, com he mencionat abans, des d'algun tipus de succés mundial que remogui els fonaments de la societat que s'havia viscut fins al moment, a mi se m'acut el final de la 2a guerra mundial, tot i que allò va durar anys i amb això només portem dos mesos i escaig. Però si fem memòria sabrem que després d'allò es va decidir començar de nou: l'economia va canviar, però també la política i la manera de fer la pau almenys entre els veïns occidentals, entre d'altres coses.

Potser tenen raó els experts de que després de la pandèmia el món que hem conegut fins ara també patirà canvis, i no només en el sentit estrictament econòmic, que també en patirà i de grans. Hem tingut l'oportunitat de parar el món literalment, baixar-nos del tren mirar el nostre voltant, preguntar-nos qui som i reflexionar cap a on anàvem encara que sigui per un breu moment de temps.

...I tornant als aplaudiments, que van dirigits al personal sanitari? Segurament van començar cap al personal sanitari, però sembla que han agafat un rol de contacte cap a i en comunió. Una de les altres raons que m'ha fet pensar en aquest caire comunitari és l'afany de control de la mateixa que tenim entre nosaltres durant aquests dies. En concret recordo un post a la plataforma facebook en el que s'aplaudia un cartell d'un veí en l'ascensor queixant-se d'un altre que no sortia a aplaudir però en canvi si que treia el gos a passejar masses vegades al dia. Em va fer pensar més que mai en l'activació dels mecanismes de control d'un sistema, ja sigui econòmic o social. Tampoc ens posarem a descriure exactament que és el que conforma un sistema amb les seves fortaleses i debilitats, perquè sincerament no crec que ningú tingui la definició exacta d'un sistema humà d'aquest calibre.

Però sí que és veritat que per mi han sigut senyals inequívocues de que si més no, el carrer, que era i és on ubiquem la nostra societat i per tant la nostra comunitat, només es donava en la franja

horària de les 8 del vespre ja que era l'únic moment on les persones començaven a treure'n judicis dels demés.

Un control i un contacte amb els demés que és totalment necessari, sabent que nosaltres no podíem tenir contacte amb cap tipus de comunitat i que a més a més la ubicació on teníem ubicada la nostra comunitat havia quedat buida. Ens necessitem els uns als altres.

Però no ens desviem. La nostra espiritualitat s'ha trobat al descobert, podríem dir que s'ha trobat desemparada a la recerca de la seva dosi en els demés i que inclús hem arribat a veure senyals de dogmatització. És a dir, cada pas que donava la societat s'anaven encarrilant uns nous mecanismes de contacte amb els demés i de control entre els mateixos. Potser també és un bon moment de reflexionar com a europeus i occidentals que som sobre aquest fet, sempre hem mig renegat del nostre fet religiós, intentant-lo apartar el màxim possible de la nostra vida diària, de la política, de la vida social (i evidentment té els seus avantatges) però es possible que al final la religió o el fet espiritual l'acabem creant nosaltres mateixos en moments com aquest? Ho dic perquè recordo que formem part d'una societat democràtica lliure i de que les persones fan i desfan el que volen amb la seva vida dins d'una suposada legalitat, i que jo sàpiga tant aplaudir com no fer-ho són legals. Som lliures...o no. Potser tot plegat ens ha fet retornar encara que sigui per uns instants als nostres orígens com a societat humana. Per pensar-hi.

I ja per acabar, hi haurà més crisis o més confinaments com aquest? Perquè si anem cap a un món on la conjuntura serà la de més confinaments, crisis o pandèmies com l'actual, quin serà el futur que ens espera? I no em refereixo ja només a l'àmbit espiritual o social, sinó que ara vaig més enllà i penso en la ciència i/o en les humanitats/ciències socials: els dos grans pilars del coneixement humà. Ho recordo perquè en la societat contemporània i postmoderna semblava que la ciència s'havia imposat com a "religió". I ara, després d'haver vist i sentit el que s'ha vist i sentit, potser ara les humanitats podrien tornar a tenir un paper molt rellevant de nou: l'estudi de nosaltres mateixos, de com afrontar crisis d'aquesta magnitud. A qui li importava ara el descobriment de nous planetes? Es cert sí, tothom vol la vacuna, però potser en el sentit més efímer per resoldre el problema? El nostre dia a dia s'ha valgut de moments humanitaris, socials, de comportament de les persones. El parlar de la malaltia en sí, no era per respondre les nostres ànsies de saber científiques, sinó per la nostra tranquil·litat humana, per saber com ens hem de comportar, si hem d'estar tranquils o no, de poder respondre amb la millor dignitat possible a la pregunta, com va la vida? I ja hi tornem.

Ciències o humanitats?